

TÜRK KLASİKLERİ : 1

KARACAĞLAN

H A Y A T I
S A N A T I
Ş İ R L E R İ

Hazırlayan:
CAHİT ÖZTELLİ

DÖRDÜNCÜ BASIŞ

V A R L I K Y A Y I N E V İ
Ankara Caddesi, İstanbul

TÜRK KLASİKLERİ : 1

Bu kitabın ilk baskısı Eylül 1952 de, ikinci baskısı Mayıs 1953 te, üçüncü baskısı Ağustos 1957 de yapılmıştır.

Varlık Yayınları, sayı : 722
İstanbulda Ekin Basımevinde basılmıştır.
Kasım, 1959

HAYATI VE ESERİ

Halk edebiyatımızın büyük şairi Karacaoğlan'ın hayatı hakkında bilgimiz pek azdır. Aşağı yukarı elli yıldan beri yapılan araştırmalar olumlu bir sonuç vermediği gibi büsbütün karışıklık doğurmuştur.

Tarihin karanlıklarına gömülen büyük kişiler, meselâ Yunus Emre'yi olduğu gibi, Karacaoğlan'ı da her kasaba, hatâ her köy kendine maletmeye çalışmıştır. Sözlü rivayetler de birbirini tutmamaktadır. Bir söylentiye göre, Karacaoğlan, Bahçe Hacı'nın Farsak köyünde doğmuştur. Yaşlı kimselerin ileri sürdüğüne göre, o köyde şimdi de yaşamakta olan Sâil oğulları soyundandır. Bir manzumesinde:

*Kozan dağından nesliniz
Arı Türkmendir aslınız
Varsak'tır durak yeriniz
Gurbet ilde yâr eğer bizi*

başka bir koşmasında:

*Karacaoğlan der ciğerim dağlı
Yerim belli, derler Sâil Oğlu
Divane gönül dilbere bağlı
Gam ve kasavete aldırma beni*

diyor ki, yukarıdaki söylentiye uymaktadır.
Başka manzumelerinde de:

Yaylamız Bulgar dağdır

Binboğa'dır benim ilim

Erzurum'dur benim ilim

Mama's'da ben bir Rûdvan'oğlu'yum

gibi mısralara rastlanmaktadır. Fakat bu manzumelerin sonradan şairimiz adına uydurulmadığını ispat güçtür. Çünkü sonradan bunları söyleyenler ya da derliyenler kendilerine göre değişiklikler yapabilirler ki, bu durum sık rastlanan olaylardır.

Başka bir söylentiye göre, Karacaoğlan, Kozan'a bağlı Feke ilçesinin Gökçe köyündendir. Öte yandan, Barak Türkmenleri de onu kendi soylarından sayarlar. Kilis'in Musabeyli Türkmenleri de kendilerinden olduğunu ileri sürerler.

Bazı yaşlıların söylediklerine göre, Karacaoğlan'ın Gökçeli'de doğmuş ve 1679 da ölmüş olduğuna dair türküler de varmış. Çeleurova'da vasıyan Kozanoğullarının derebeylik zamanında nedense Karacaoğlan'a kızmışlar, onu öldürmek istemişler. Karacaoğlan bunu haber alınca, Van'a kaçmış, bu türküler orada söylemiş.

Söylentilerden biri de, Tarsus'taki Ashab-ı Kehif mağarasına girip bir daha çıkmadığı, yani intihar ettiği'dir. Bu söylenti onun, ölümünden sonra Türkmen aşiretleri arasında ermiş bir kişilik kazandığını göstermektedir.

Bilgin Radlof'un yazdığına göre, Karacaoğlan Belgrath'dır. Asıl adı Simayil'dir. Atıldığı bir aşk macerasına başlar, bu adı bırakıp Karacaoğlan takma adını almıştır. Sevgilisi de İstemikân Sultan'dır. Bu aşk hikâyesinde Aşık Garip, Kerem ile Aşık gibi halk hikâyeleri biçiminde Karacaoğlan'ın aşk macerası anlatılmaktadır.

Benim araştırmalarıma göre, Karacaoğlan'ın mezarı İçel'in Mut ilçesinin Çukur köyünde bir tepe üzerindedir. Bu tepeye Karacaoğlan tepesi adı verilmiştir. Üzerinde birkaç eski ev temeli, bir su sarnıcı ile harap bir mezar vardır. Bu tepenin karşısında başka bir tepeye de Karacaoğlan tepesi denilmektedir. Karacakız ile şairimiz arasında bir aşk macerası varmış. Karacaoğlan'ın mezarının bulunduğu tepede, şairin içinde oturduğu ve ölümünde orada bir cöngü kaldığı söylenen bir de mağara vardır. Bu tepeler ve çevresi arıçılı, çamlı bir yer olup, pek şaircedir. Karacaoğlan kışları burada oturur, yaz gelince, yaylalara çıkar, diyar diyar gezermiş. Bu tep-

ler ve Karacakız ile olan macerası dolayısıyla Şifike, Mut, Gülnar, daha çok buraların köyleri halkı şairimizi hemşerileri sayarlar, vaktiyle mezarını sık sık ziyaret ederek adak adarlarmış. Onu ermişlerden bir ulu kişi olarak tanırlar. Karacaoğlan bu çevre aşiretlerinden birindedir.

İşte yukarıdaki söylentiler yüzünden kişiliği değişik biçimlerde efsaneleşen Karacaoğlan'ın gerçek hayatını bilmek, içinden çıkılmaz duruma gelmiştir. Yalnız şurası iyi bilinen bir gerçektir ki, şairimiz Güney illerimizde doğmuş, oralarda yetmiştir.

Yine halk söylentilerine göre, Karacaoğlan, 1606 da doğmuş, 1679 ya da 1680 da ölmüştür. Bir manzumesinde:

*Halebi Osmanlı aldı
Dağı taş a katar bir gün*

beyti Abaza Hasan Paşa'nın 1658 yılında isyan ve ertesi yıl cezalandırılmasına, Nemse (Macar) kralına karşı söylediği:

*Hasır ol vaktine Nemse kralı
Yer götürmez asker ile geliyor
Patriklerin inmiş tahttan diyorlar
Bir halife kalmış o da geliyor*

dörtlüğü ile başıyan destanında Fazıl Ahmet Paşa'nın (1663 - 1664) Avusturya seferine işaret olduğu gibi,

*Sana derim sana ey Acen Şahı
Üstüne Magripte asker geliyor
Tahtını yıkıp ta mülkünü almaya
Sultan Murat kalkmış kendi geliyor*

dörtlüğü ile başıyan başka bir destanı da 1622 de başlayıp IV. Murat'ın zaferiyle ve 1639 da Kasr-ı Şirin antlaşmasıyla sona eren Osmanlı - İran savaşlarıyla ilgilidir.

Şimdiye kadar yapılan araştırmaların sonuçlarını söyledikten sonra, biz de yeni bulduğumuz bazı belgeleri verelim: XVII. yüzyılın birinci yarısında geniş şöhret sahibi olan Kaykıcı Kul

Mustafa'nın "Genç Osman" destanında, 1630 da başlayıp 1639 da biten Bağdat seferinde bir kahramanın yararlıkları anlatılır. Bu destana benzek (nazire) olarak, Karacaoğlan'ın aynı olay üzerine yeni bulduğu bir destanı, onun yaşadığı zamanı bildirmesi ve belki de bu sefere katıldığını göstermesi bakımından önemlidir. Güney illerimizde Türkmenler arasında hâlâ söylenen bu kahramanlık menkıbesi, belki de Karacaoğlan'dan kalmıştır. Kul Mustafa'nın destanı 4, Karacaoğlan'ın ki 6 dörtlüktür. Bu bakımdan destan karakterine daha yakındır. Şairimizin Kul Mustafa'dan etkilendiğini, ona benzekler söylediğini de biliyoruz. Karacaoğlan'ın başka iki destanı da ona benzektir. Bütün Osmanlı ülkesinde derin yankılar yapan Genç Osman'ın şehit olması olayının Karacaoğlan tarafından da nazma alınması, normal karşılanmalıdır. Karacaoğlan'dan çok etkilenmiş olan XIX. yüzyıl Güney illeri halkı şairi Dadaloğlu'nun da, aradan bu kadar zaman geçtikten sonra, bile Genç Osman'a dair manzumeler söylemesi, elimizdeki belgenin, Dadaloğlu'nun yaşadığı zamanda yazılmış bir cönkte bulunması, destanın Karacaoğlan'ın olması ihtimalini kuvvetlendirir. Yine XIX. yüzyılda yazılmış bir cönkte Kul Mustafa'nın destanının iki dörtlük artığı ile yazılı bulunduğunu görürnce, destanların aynı zamanda ayrı ayrı söylendiğini ve karışmış olması ihtimalinin bulunmadığını anlıyoruz.

Karacaoğlan'ın yaşadığı çevrelerde elde ettiğim ve Kerem, Zülâloğlu, Köroğlu, Aşık Ömer, Gevheri, Aşık Mehmet gibi XVI. - XVII. yüzyılda yaşadığını bildiğimiz halk şairlerinin manzumelerinin yazılı bulunduğu başka bir cönkte arka arkaya "aldı Gevheri", "aldı Karacaoğlan" başlıkları altında altı şiir vardır. Bunlardan dördü Gevheri'nindir. Hepsisi de koşma olan bu manzumelerden ikisi Karacaoğlan'a benzektir. Bu şiirlerden iki aşıkın görüşmüş oldukları sonucuna varılır ki, bu da Karacaoğlan'ın XVII. yüzyılda yaşadığını ispat eder.

Bundan başka Karacaoğlan'ın yaşadığı zamanı bildirmeye yarayacak başka kaynaklar da vardır. XVII. yüzyılda yaşamış halk şairlerinin şiirlerinin yazılı bulunduğu cönklerde Karacaoğlan'ın şiirlerine de rastlanır.

Bundan başka, yine XVII. yüzyılda meşhur şairi Aşık Ömer, kendinden önce ve kendi çağında yaşamış şairleri konu

yapan "Şairname" adlı uzun manzumesinde aşağısımal bir dille Karacaoğlan için şöyle diyor:

*Karacaoğlan ise eski meseldir
Ezgisi çağrılıu kayfe keseldir
Biz şair saymayız böyle ozanı*

Karacaoğlan'ın çağını tanımak konusunda bunlara katabileceğimiz şiirlerindeki dil, üslup ve anlatımdan başka, bir manzumesinde Köroğlu ile Ayvaz'dan bahsetmesi, şiirlerinde XVII. yüzyıl şairlerinin açık etkilerinin görülmesi kuvvetli birer belgedir.

Söylentilerle hikâyeleşmiş aşk maceraları dışında Karacaoğlan'ın hayatı hakkında bilgimiz yoktur. Manzumelerinden anlaşıldığına göre, Konya, Karaman, İçel, Hama, Halep, Mısır, Tokat, Bor, Ankara, Aydın, Adana, Diyarbakır, Kayseri, Mardin, Bursa gibi illerde gezmiştir. Tuna boylarından ve Avusturya savaşlarından bahsettiğine göre, Rumeli'ye de geçmiş olmalıdır. Fakat şairimizin asıl vatanı olan Çukurova ve Güney illerinde ömrünün çoğunu geçirdiği kesin gerçektir. Buralar için şiirlerinde pek önemsiz köy ve yer adları görülmektedir. Yine kendi şiirlerinden, çok yaşadığı ve az okuyup yazma bildiği de anlaşılmaktadır.

Bazı manzumelerinde İacı Bektaş Veli ve Molla Hünkâr yani Mevlânâ'dan bahseddiği onun Bektaşî ve Mevîvî olduğu na delâlet etmez. Karacaoğlan bir duygu ve aşk şairidir. Ona genel olarak din inanışları dışında tarihat inanış aramak doğru değildir. Bazı şiirlerinde, tasavvuf eğilimleri bulunması zamanı aşıklarının ve gezdiği yerlerdeki toplumların eğilimlerine uymaktan ileri gidemez. Pîr Sultan Abdal'a benzekler söylemesi, gezileri arasında Sivas, Tokat çevrelerine uğramış, dolayısıyla adını duyduğu şairin taraftarlarının gönüllerini hoş etmiş olmakla açıklanabilir.

Karacaoğlan, yalnız yeryüzü güzellerini sevmiş, gerçek aşkı yaşamıştır. Derin bir yaşama sevinci vardır. Fakat hayatından usandığı da olur. Zamanından şikâyetleri de vardır. Bazan sevgililerinin vefasızlığı onu umutsuzluklara düşürür.

Sonuç olarak diyeceğiz ki, XVII. yüzyıl içinde oldukça u-

zun bir ömür süren Karacaoğlan, yabancı etkilerden uzak olarak yerli renkleri bütün güzelliği ile veren kuvvetli bir şairdir.

ŞÖHRETİ VE ETKİLERİ

Karacaoğlan'ın halk zevkine uygun ve divan edebiyatı etkisinden uzak manzumeleri çabuk yayılmış, Rumeli sınır boylarından Azerbaycan'a kadar gitmiştir. Bu geniş şöhrat dolayısıyla ölümünden sonra gerçek hayatı unutulmuş adı etrafında menkıbeler meydana gelmiştir.

Dana yaşarken kazandığı bu geniş şöhrat çağdaşları üzerinde de etki yapmıştır. Bu etki, sonraki yüzyıllarda da sürmüştür. Tekke edebiyatı -tabii tasavvuf çeşnisine bürünerek üzerinde de açık etkileri görülür. Hattâ divan şairlerinden bazıları ondan bahsetmek, onu taklit etmek zorunda kalmışlardır.

XIX. yüzyılın halk şairleri arasında kuvvetli temsilcileri sayılan Bayburtlu Zihni, Dertli, Şem'i, Seyrani, Zileli Talibi'de de onun açık izleri görülür.

XVIII. - XIX. yüzyıllarda bu şöhrat ve etki, Karacaoğlan ile aynı yerlerde yetişen Dadaloğlu, Gündeslioğlu, Beyoğlu, Deli Boran gibi saz şairlerinde pek kuvvetli olmuştur. Bundan başka geçen yüzyılın ikinci yarısı ile bu yüzyılın başlarında yetişen Ruhsatı, İrfanî, Hâkî, Hüseyin, Vahdetî gibi şairler onun etkisinin son halkalarını meydana getirirler.

Âşık Ömer'le başlayan XVII. yüzyıldaki divan edebiyatı etkisi, yalnız büyük şehirlerde değil, küçük kasabalarda da kendini gösterirken, bu akımın kuvvetli temsilcilerinin şöhrati Karacaoğlan'ın şöhratini epeyce sarsmıştır. Fakat bu akımdan uzak kalan telke, köy ve aşiret çevrelerinde şöhrat ve etkisi sürüp gitmiştir.

Millî edebiyat akımı başladığı zaman, millî zevke ve millî dile dönüş sonucu, Karacaoğlan'ın şöhrat ve etkisi yeniden meydana çıkmıştır. Hele Rıza Tevfik'in şairlerinde bu etki pek açık olarak görülür. Günümüzün genç şairleri üzerinde de az veya çok etkisi görülür.

Karacaoğlan'ın sanat kişiliğinin meydana gelmesinde XVI.

yüzyıl şairlerinden Öksüz Dede, Köroğlu, Âşık Garip, Kul Mehemmed'in etkileri -dil, üslup ve biçim bakımlarından- önemli olmuştur. Âşık Garip ve Köroğlu hikâyelerinin pek yaygın bulunması dolayısıyla, bütün halk şairleri bunlardaki manzumelerin sürekli etkisine kapılmışlardır. Bunun gibi Âşık Kerem'in "Kerem ile Aslı" hikâyesi de aynı etkiyi yapmıştır. Bu hikâyelerdeki manzumelerle, Karacaoğlan'ınkiler arasında her bakımdan yakınlık görülür. Meselâ Âşık Garip'in:

*Bir sözüle ben tuzağa tutuldum
Bu garip illerde yakts nâr beni*

beytiyle başlayan koşmasına, Karacaoğlan'ın bir benzeği vardır. Köroğlu'nun:

Göndersin Ayvas'ı göresim geldi

ayaklı manzumesine Karacaoğlan'ın:

*Diyar-ı gurbetin sonsuz mihneti
Şu benim yarımı göresim geldi*

beytiyle başlayan koşması pek benzemektedir. Öksüz Dede'nin:

*Ala gözlerine kurban olduğum
Ecelim gelmeden öldürme beni
Gizlice ujrunca severim seni
Sırrımı kimseye bildirme beni*

dörtlüğü ile başlayan koşmasına Karacaoğlan'ın:

*Ala gözlerine kurban olduğum
Şayedip âleme bildirme beni
Açup ak gardanı durma karşımda
Ecelimden evvel öldürme beni*

dörtlüğü ile başlayan koşması benzektir. Yine Öksüz Dede'nin:

*Misal-i cennettir evvel baharı
Açılır karmızı gülü Tuna'nın
Öter bülbülleri leyli ü neharı
Eser' dad-ı saba yeli Tuna'nın*

manzumesine Karacaoğlan'ın:

*Çıktım Kıvılcak dağın seyvan eyledim
Sallanarak gider yolu Hama'nın
Yel vurdukça derli dolap inüler
Bursu bursu bekler gülü Hama'nın*

dörtlüğü ile başlayan manzumesi benzettir.

Kul Mehmed'in bütün şiirleri türlü bakımlardan Karacaoğlan'ınkilere benzemektedir.

XVI yüzyılın meşhur kızılbaş şairi Pir Sultan Abdal'ın da şairimiz üzerinde etkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Pir Sultan'ın:

*Şu yalan dünyaya geldim giderim
Gönül senden özge yar bulamadım*

*Ben de şu dünyaya geldim geledi
Ağır çift döner harmanım mı var*

beyitleriyle başlayan nefeslerine Karacaoğlan'ın:

*Yenem dedim yenedim gönülüm
O dosta yiyecek nar bulamadım*

*Uryan geldim yine uryan giderim
Ölmemeye elde fermanın mı var*

ile başlayan koşmaları benzettir. Yine Karacaoğlan'ın pek meşhur olan "Görmeye geldim" redifli koşması, Pir Sultan'ın "Ummına dalmaya geldim" bağlama mısralı nefesine benzettir.

Karacaoğlan, çağdaşı olan Âşık Ömer ve Gevheri'den etki-

lenememiş, belki aksi olmuştur. Bu iki şairin şiirlerinden bazıları Karacaoğlan'ınkilere benzemektedir. Ömer ve Gevheri divan edebiyatının etkisinde çokça kalmışlardır. Bu sebeple, şairimizle onlar arasında etki bağı aramak doğru değildir. Ancak, Gevheri Ömer'den çok halk zevk şekillerine rağbet ettiğinden, Karacaoğlan'a benzekler söylemiştir. Hayatından bahsederken söylediğimiz gibi, şairimizle görüşmüş ise, bu yön kendiliğinden meydana çıkar. Âşık Ömer, Karacaoğlan'dan küğümseyici bir dille bahsetmiş olmakla birlikte hece ile yazdığı şiirlerinde onun etkisine kapılmıştır.

Karacaoğlan, çağdaşlarından en çok Kul Mustafa'nın etkisi altında kalmıştır. Kul Mustafa'nın bir türküsünde:

*Alıcı kus kalkar döner havada
Avlanırlar beyler Çukurova'da*

dediğine bakılırsa, Çukurova'da bulunmuş, bu vesileyle şairimiz üzerinde daha yakından etkisi olmuştur. Belki de bu etki karşılıklıdır. Bu konuda kesin bir yargıya varmak mümkün değildir.

Halk zevkini kuvvetle temsil eden Karacaoğlan, halk şiir geleneğine sadık kalmıştır. Onun eserleri arasında aruzla yazılmış tek bir şiire rastlanmaz. Hecenin yalnız iki vezni, 6-5 ve 4-4 şeklini kullanmıştır. Şimdiye kadar ele geçen manzumeleri arasında en çok koşma ve semailer yer tutar. Epeyce de türküsü varsa da destanları pek azdır.

Dili sade ve teklifsizdir. Pek az yabancı kelime kullanır. Bunlar da asıllarını kaybetmiş, türkçeleşmiştir. Türkçe sözlerin önemli bir kısmı yerli bir özellik taşır. Sanki Karacaoğlan'a mahsus bir sözlük vardır. Bu bakımdan onun şiirlerini bir dil hazinesi saymak yerinde olur. Karacaoğlan'ın şiirlerini tanımada en iyi ölçülerden biri de dilinin sadeliği, arılığı olduğu kadar, Güney illerine mahsus sözleri çokça kullanmış olmasıdır.

Onun şiirleri arasında başkalarının şiirlerinin de karışması ihtimali çoktur. Esasen halk edebiyatında bu durum başka şairler arasında da (gerek hafıza aldansa, gerek halkın sevdiği şaire istediği şiiri maletmesi dolayısıyla) çok görülen

bir olaydır. Bu yüzden Kerem'in, Kul Mustafa ve başka saz şairlerinin şiirleriyle Karacaoğlan'ınkiler yakın benzerlik gösterirler. Hatta bazı araştırmacılar "Kerem ile Ash" hikâyesinin yapıcısı Aşk Kerem ile Karacaoğlan'ın aynı kişi olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Tasavvufla ilgisi bulunmadığını daha önce söylediğimiz şairimiz, hep beşeri aşkı konu edinmiştir. Sevgililerinin yaylaya göçünü, pınar başlarında su doldurmalarını, develeri katarlayıp yola düzülmelerini... Adılarını da sayarak onların saçlarını, gözlerini, benlerini, giyinmelerini, yürüyüşlerini, daha doğrusu bütün güzelleri ve güzelliği ovmuş, onlara aşık olmuştur. Bunlar divan ve bazı halk şairlerinde olduğu gibi, soyut kavram ve varlıklar değildir. Bu beşeri aşkın yanında tabiat sevgisi de kuvvetli yankılar bulur. Çiçekler, güller, yaylalar, turnalar, kuşular, dağlar... hep onun aşkını, şirini çevreleyen birer dekordur. Çukurova'da ve başka Güney illerinde köylünün ve aşiret halkının elçak yerlerden, yaz gelince yaylalara göç etmeleri şairi tabii olarak hür bir tabiat ve samimi bir aşk dekoru içinde bırakmıştır. Oralarda gehir ve kasabalarda olduğu gibi, kadınlar erkeklerden yankıları Karacaoğlan'ın şiirlerinde bütün sevimliliğiyle yaşamaktadır. Ali Rıza Yalçın'ın "Cenupta Türkmen Oymakları" adındaki kitabında bu hayat, yerinde görüşlere dayanılarak anlatılmaktadır. Oradan kısaltarak aldığımız aşağıdaki yazı, şairimizin yaşadığı çevreyi, ilhamına kaynak olan Yörük güzellerini, göç hayatını daha yakından tanımamıza yardım edecektir:

"Kıştan çıkınca, Yörüklerin ilk işi yayla hazırlıdır. Konuşu obalarla haberleşerek göç günü kararlaştırılır. Gene kızlar "elbiselerini temizler, çobanlar davarın eksilmiş çanlarını yenerler, delikanlılar silâhlarını siler, oba ağasının atları timar edilir. O günlerde obalarda kutlu ve mutlu bir bayram kurulur. O güne kadar her işi ağır tutan obalar birdenbire malkine gibi çalışmaya koyulur. Ağa, obada iş bölümü yapar. "İhtiyar nine develeri çullar. Güzel gelinler kilimleri süker, "yosma kızlar süslenerek mayaların zillerini çullara diker, vel-hasil herkes göç hazırlığına katılır. Baharın neşesiyle davarlar, develer, kuzular da âdeta bu neşeye katılır. Hareket gü-

"nü, gidecek eşyalar heybelere, çullara konur, yüklenir. Gelinler süslenir, genç kızlar feslerini kaşlarının üstüne eğerler. "Oba ağası genç kızlardan birisini katar-başı seçer. Bu, kıza "sevindirir. Çünkü katar-başı kız, o yıl muhakkak nişanlanacaktır. Delikanlıların yürekleri oynar. O gün güzel kız obanın sevgilisi olur. Katarın başında gidecek maya (dişi deve) "kilimler, hahlar, çanlarla süslenir. Kız başını güzel bir "tozak" (Yörük kadınlarının süslü başlıkları) ile donatır, fesini "hotozlatır, eline süslenmiş mayanın yularını alır. Delikanlılar ona kendilerini beğendirmek için yarış ederler. Yolda "türküler söylenerek gidilir. Karacaoğlan'ın ruhu yeniden canlanır. Yaşlılardan bir kadın kıvrak bir yayla türküsüyle başlar:

*Yüce dağ başında yanar bir ısık
Işığın bekleyen yığıt bir aşık
Buğday benizli zülfü dolayık
Göç giderken bir güzele rasladım*

"Arkasından bir delikanlı seslenir:

*Suya gider kaıl olmaz anası
Turunc olmuş düşündeki memesi
Beş yüz altın değer zülfün danesi
Göç giderken bir sunaya rasladım*

"Bu sefer gençlik günlerini hatırlayan bir ağa alır:

*Yedeğimde bir tülüce beserek
Çeker gider ökçesini basarak
Kendi güzel amma domı kırsarak
Göç giderken bir güzele rasladım*

"Katar-başı güzel kız, kıs kıs güler, eliyle ağzını örterken tatlı sesli bir gelin, kafilde içinde gelinlerin de değerini göstermek için başlar:

*Altın kırmanını almış eline
Yüzünü çevirmiş yayla yoluna
Tanrım güzelliği vermiş geline
Göç giderken bir gelime rasladım*

"Böylece türküler devam ederken, akşama doğru kafilе kona-
"ğını bulur."

İşte, şairimiz bu hayat içinde tabiatla kucak kucağa hür
yaylaların koynunda yetişmiş, ona gönül vermiştir. Uzak, yer-
lere yaptığı gezilerinde yurdunu hatırlayınca:

*Düleri var bizim dile benzemez
İleri var bizim ile benzemez
Gülleri var bizim güle benzemez*

mısraları ile hasretini dile getirir.

Onda bu yurt sevgisi gerçek halk lirizmini meydana ge-
tirmiştir. Bugün Toros ve dolaylarında şairimizi tanımayan bir
köy ve aşiret yoktur. Bu çevrelerde "türkü söylemek" yerine
"Karacaoğlan söylemek" derler. Âşık Kerem'in "Kerem, kesik
Kerem" besteleri gibi Karacaoğlan'ın da bir bestesi olduğu
anlaşılmaktadır.

İşte, şairimizi hâlâ yaşatan yön, onun her bakımdan halk
zevkini devam ettirmiş olmasıdır. O, ne bir tekke sairi, ne de
divan edebiyatına özenen bir şehir sairidir.

Estetik değeri gün geçtikçe aydınlarımızca daha iyi anla-
şılan Karacaoğlan, Yunus Emre'den sonra halk dehâsını en
iyi temsil eden büyük bir sairdir.

Cahit ÖZTELLİ

BİBLİYOGRAFYA

Karacaoğlan hakkında geniş bibliyografya, "Ükü, sayı 85,
1940" da çıkmıştır. İsteyenler oraya bakabilirler. Biz kitabımı-
zın hazırlanmasında başvurduğumuz önemli kitap ve makale-
lerle kendi araştırmalarımıza kaynak olan yazmaları veriyoruz:

- 1 — Sadettin Nüzhet, Karacaoğlan, Konya, 1927.
- 2 — Tarsus (günlük gazete), 1928 koleksiyonu, Mersin.
- 3 — Adana Mintaka Maarif Mecmuası, s. 8, 1928.
- 4 — Halkbilgisi Haberleri, s. 13, İstanbul, 1930.
- 5 — İshak Refet, Karacaoğlan, Ankara, 1933.
- 6 — Ali Rıza, Cenupta Türkmen Oymakları, Ankara, 1933.
- 7 — Üsküdarlı Zihni Ardic, Karacaoğlan, 1936.
- 8 — Yusuf Ziya Demirel, Anadolu Köylerinin Türküleri,
İstanbul, 1938.
- 9 — Sait Uğur, İçel Folkloru, 3. cilt, Ankara, 1948.
- 10 — Sadettin Nüzhet Ergun, Karacaoğlan, (onbirinci bas-
kı), İstanbul Maarif Kitaphanesi, 1950.
- 11 — Cahit Öztelli, Türk Folklor Araştırmaları, Karacaoğ-
lan'ın yayınlanmamış şiirleri, sayı: 83 - 95, İstanbul,
1956.
- 12 — Eski araştırmacılar Vahit Lütfi ve Mersin Müftüsü
merhum Sait Uğur'un şimdi bende bulunan halk şa-
irlerine ait pek çok yazma defterleri.
- 13 — Kendi kitaplığında bulunan ve XVII. yüzyıldan bu
yana halk şairlerine ait defterler (cönk).

Dinleyin ağalar zamane azgın
Yiğidin başında döner bir kuzgun
Tohumu almış ta tarlası bozgun
Yiğit de ne desin day' olmayınca (1)

Söylerim söylerim sözümden almaz
N'ideyim cahildir halimden bilmez
Bu dostluğun senin boyuna sürmez
Anadan atadan soy olmayınca

Amana da deli gönül amana
Kalmadı iyi gün devr-i zamana
Cevheri de denk ettiler samana
Yük masnıtı bulmaz denk olmayınca (2)

Karac'oğlan : ki yiğitler öğer
Açılmış mey :ın dalını eğer
Güzelin kıym :bin altun değer
N'etmeli güzeli huy olmayınca

(1) Day: Dayı (vezin icabı kısaltma)

(2) Masnıt: muvazene (deve havutunda=semerinde)

Şurda bir yavruya meyil aldırđım
Alp oynamalı sel kenarında
Geyinmiş kuşanmış türlü libası
İnce kemer bağı bel kenarında

Yüzüne vurduğum sırmalı peçe
O yâre ettiğim emekler hiçe
Belki güzellerin kervanı geçe
Baççıyım beklerim yol kenarında (1)

Sırma sandım kirpiğini kaşım
Delik deşik ettim sinem başını (2)
Uzadır boynunu arar eşini
Bir tek suna gördüm göl kenarında

Karac'oğlan der ki salmıp gezme
Gören aşukların bağrını ezyme
Bal dudak üstünde altın hırızma (3)
İnciden diş gördüm dil kenarında

Sallanı sallanı gel kız yanıma
Sallanıp gelişin benzer hanıma
Sen de diyon aşkın benim canıma
Del' ediyon öldürmüyön ne fayda

- (1) Baççı: vergi alan.
(2) Sinem başı: göğsümün yarası.
(3) Hırızma: Burun halkası, süs olarak hâlâ göçebelerde kullanılır.

Döşüne vurmuşsun beyaz halıyı (1)
Ahmak buldun söylediyön deliyi
Elin ile doldurduğun doluyu (2)
Dilin ilen doldurmüyön ne fayda

Beni görüp yönün öte dönersin
Bülbül gibi daldan dala konarsın
Sen de benden daha beter yanarsın
Utamıyon bildirmüyön ne fayda

Sallanı sallanı gel kız bostana
Saçın telin vermem Arabistan'a
Gül cemalin görem yazam destana
Sen kaşını kaldırmıyon ne fayda

Karac'oğlan der ki geyinip kuşan
Del'olurmuş senin sevdana düşen
Şu tombul memenden ver bana nişan
Del'ediyön öldürmüyön ne fayda

Dinleyelim dağ başında figanı
Görelim ne demiş o Leylâ Leylâ
Uğra yar yanıma eyle selâmı
Daim ezberimiz bu Leylâ Leylâ

Felek çakmağını eyledi çengel
Ben yâre giderken bırakmaz engel
Ölürsem sevdiğim üstüne sen gel
Gözün yaşı ile yu Leylâ Leylâ

- (1) Döş: omuz
(2) Dolu: kadeh.

Felek çakmağını üstüme çaktı
Beni bir unulmaz derde bıraktı
Vücudum şehrinin odlara yaktı
Yandım ateşine su Leylâ Leylâ

Karac'oğlan der ki sen de hemen ol
Hublara karış ta sen de tamam ol
Ben ölürsem cenazeme imam ol
Kıl kara zülfüne hu Leylâ Leylâ

5

Koyun meler kuzu meler
Sular hendeğine dolar
Ağlayanlar bir gün güler
Gamlanma gönül gamlanma

Yiğit yiğide yad olmaz
İyilerde ham süt olmaz
Bin kaygu bir borç ödemez
Gamlanma gönül gamlanma

Yiğit yiğidin yoldaşı
At yiğidin öz kardaşı
Sağlıktır cümleinin başı
Gamlanma gönül gamlanma

Yiğit yiğide yâr olur
Kötülerde ham süt olur
Kara gün ömrü az olur
Gamlanma gönül gamlanma

Nâçar Karac'oğlan nâçar
Pençe urup göğsün açar
Kara gündür gelir geçer
Gamlanma gönül gamlanma

6

Sevdiğim arzımı demekçin sana
Bülbül söylediği dil gerek bana
Şu bağırm kül oldu hep yana yana
Onu söndürmeğe sel gerek bana

Yandım yakıldım ben bir ateşlere
Vardım da takıldım ben bir neştere
Delindi ciğerim kapandım yere
Beni kaldıracak el gerek bana

Halden anlar isen haldaş olalım
Gurbet gezdi isen yoldaş olalım
Anasız babasız kardaş olalım
Ucu yar zülfünde yol gerek bana

Karac'oğlan der ki Bayburt elleri
Esiş esip bize gelir yelleri
Burmalmış yar zülfünün telleri
Ona bağlayacak gül gerek bana

7

Akça kızlar göç eyledi yurdundan
Koç yiğitler deli oldu derdinden
Gün öğle sonu da belin ardından
Saydım altı güzel indi pınara

Üçü uzun boylu kaşların süzer
Üçü orta boylu zülfünü düzer
Sanın akça ceşran bir çölde gezer (1)
San kınalı keçlik indi pınara (2)

(1) Sanın: sanırsın, zannedersin.

(2) San: sanki.

El atıp dericek Hetçenin güli (1)
 Can için sarıcak Aşenin beli
 İkişi hampalı bir de döndeli (2)
 Eminem çok içti kandı pınara

Karac'oğlan bunu böyle söyledi
 İndi aşkın deryasını boyladı
 Kızlar gitti deye pınar ağladı
 Acıştım yüreğim yandı pınara (3)

8

Kadir Mevlâm budur senden dileğim
 Kondur beni mor sünbüllü koruya
 Alırsan da ikimizi birden al
 Koyma beni nazlı yârdan geriye

İkimiz de okuyalım yazalım
 Yükümüzü tenhalara çzelim
 Bu yıllık ta melil mahzun gezelim
 Ara yerde engeller de fariya (4)

Arab atı olan iştahlı biner
 Aşireti olan yaylağa konar
 Aşnası olan da yolları döner
 Belki sevdiçeğim döner geriye

- (1) Dericek: derince, toplayınca.
 (2) Hampa: sevgili, dost. Döndeli: terk edilmiş.
 (3) Acıştım: acıdım.
 (4) Farımak: Fâriğ olmak, vazgeçmek.

Fânisin de Karac'oğlan fânisin
 Ne hörü, ne melek belki perisin
 Alvan alvan güllü yeşil korusun (1)
 Dilerim Allahtan bahçen kuruya

9

Sarı edik geymiş goncu kısarık (2)
 Cidiyor da birim birim beserek
 Anası huri de kızı beserek (3)
 Emirler'den bir kız indi pınara

Sarı edik geymiş goncu dizinde
 Arzumanım kaldı ala gözünde
 Böyle güzel m'olur köylü kızında
 Emirler'den bir kız indi pınara

Meles gömlek geymiş vücudu nazik (5)
 Kollarını sıkımuş altun bilezik
 Aşnası kötüdür ceylâna yazık
 Emirler'den bir kız indi pınara

Karac'oğlan der ki n'olup n'olmalı
 Keten gömlek geymiş kolu sırmalı
 Anasın öldürüp kızın almalı
 Emirler'den bir kız indi pınara

- (1) Alvan alvan: elvan elvan, renk renk, alacalı.
 (2) Edik: koncu kısa çizme.
 (3) Beserek: besil, tombul.
 (4) Emirler: Mersin civarında bir köy.
 (5) Meles: Pamuktan yapılmış bez. Burada keten gömlek.

10

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Görünce aklımı verdim talana (1)
Leylâğı, sünbülü hep bile yetmiş (2)
Cennet kokuları vardır alana

Gök yüzünde meleklerin pîrisin
Yer yüzünde arıların balısın
Yeni açmış has bahçenin gülüsün
Kömür gözlüm kıymetini bilene

Selâm versem selâmımı alman mı
Ben seninin sen de benim olman mı
Al yanaktan bir bergüzar vermen mi (3)
Seni deyi özüleyip gelene

Dinle dilber dinle sanadır sözüm
Dost yanında kıymatımız yok bizim
İnsafa gel bir çift şeftali lâzım
Gece gündüz hayâlinle gezene

Karac'oğlan derde yandım yanalı
Aşk elinden yüreciğim yaralı
Ak gerdanda çifte benler sıralı
Kız ne diyon şu derdinden ölene

- (1) Talan: yağma.
(2) Bile yetmiş: birlikte olmuş, yetmiş.
(3) Bergüzar: yadigar.

11

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Ben güzel görmedim senden ziyade
Bilmem huri misin göklerden inen
Bugün güzelliğin dünden ziyade

Merhametin çoktur benden farıma (1)
Beni görüp gül yüzünü büürüme
Çıkıp eller ile gezip yürüme
Seni seven yoktur benden ziyade

Doğan aylar gibi doğar görünür
Kırmızılar giyip çıkar salınır
Ah ettikçe kara bağrım delinir
Sayılmaz benlerin binden ziyade

Karac'oğlan der ki bu sözüm haktur
Âlemi seyrettim akranın yoktur
Sineme vurduğum bir kanlı oktur
Daha cevrin var mı bundan ziyade

12

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Kuğuya benzettim güller içinde
İnceciktir belin hilâldir kaşın
Serviyeye benzettim dailar içinde

Benim dostum gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Güzel seven yigitler de bellidir
Melil mahzun gezer iller içinde

- (1) Farımak: fâriğ olmak, vazgeçmek.

Karşımızdan geçen aceb yar m'ola
Benim gibi yaralanmış zâr m'ola
Benim sevdiceğim güzel var m'ola
Hakkın yarattığı kullar içinde

Karac'oğlan söyler biz de varalım
Kelbler rakip olmuş biz de görelim
Halnı hatırını anın soralım
Götürüp giderler salları içinde (1)

13

Ala gözlü benli dilber
Koma beni el yerine
Altun kemerin olayım
Dola beni bel yerine

Hicine gönlüm hicine
Yiğide ölüm gecine
Al beni zülfün ucuna
Sallanayım tel yerine

Gel kız karşımda dursana
Şu benim halim bilsene
Zülfünden bir tel versene
Koklayayım gül yerine

Karac'oğlan der n'olayım
Kolum boynuna dolayım
Nazlı yar kölen olayım
Kabul eyle kul yerine

(1) Sal: tabut.

14

Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış
Çiçekler içinde birdir menevşe
Bittersin güllerin hârî içinde (1)
Korkarım yüzüne batar menevşe

Yaz gelir de heveslenir bittersin
Güz gelince başın alır gidersin
Yavru niçin boynun eğri tutarsın
Senin derdin benden beter menevşe

Senin meskenindir kayalar sengi (2)
Kokusu menevşe güldür irengi (3)
Aradım dünyayı bulunmaz dengi
Güzel yatağında biter menevşe

Bakmaz mısın Karac'oğlan halına
Garip bülbül konmuş gülün dalına
Kadrin bilmeyenler alır eline
Onun için eğri biter menevşe

15

İncecikten bir kar yağar
Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye

(1) Hâr: diken.
(2) Seng: taş.
(3) İrenk: renk.

Elif'in uğru nakışlı (1)
Yavru balaban bakışlı (2)
Yayla çiçeği kokuşlu
Kokar Elif Elif diye

Elif kaşların çatar
Gamzesi sineme batar
Ak elleri kalem tutar
Yazar Elif Elif diye

Evlerinin önü çardak
Elif'in elinde bardak
Sanki yeşil başlı ördek
Yüzer Elif Elif diye

Karac'oğlan eğmelerin
Gönül sevmez değmelerin
İliklenmiş düğmelerin
Çözer Elif Elif diye

16

Ala gözlüm yıktın kalbim evini
Eğlen şu diyarda kal diye diye
Viran ettin bahçem ile bağımı
Tomurcuk güllerim al diye diye

İnsan oğlu kurtulmuyor kazadan
Yaralılar nasıl durur sızıdan
Akça ceylân kurtulmuş da tazıdan
Kaldırılmış başını çöl diye diye

- (1) Uğru: yol, burada entarinin ön parçası.
(2) Balaban: bir nevi koca kafalı çakır doğan.

Seher zamanında uğradım sana
Görünce gül yüzlüm kaldım ben tana (1)
Gafilken bir dolu sundun sen bana (2)
İçirdin ağuyu bal diye diye

Karac'oğlan der ki neyleyip n'etmek
Bir fikrim var şu sılayı terketmek
Yıkıl git diyorum kolay mı gitmek
Sen getirdin beni gel diye diye

17

Dağlar geçit verin konup göçeyim
Bir daha bu illere gelmeyesiy
Bağırma hançerin salan illeri
Bir daha dönüp te görmeyesiy

İller göçün çekti bense göçmedim
Yâr elinden dolu bâde içmedim
Yâr bana gücenmiş kusur işledim
Hesabım us yetip vermeyesiy (3)

Kavlim doğru benim demedim yalan (4)
Garip candan geri nem var ki kalan
Bir avuç topraktır yüzüme dolan
Murada yeltenip ermeyesiy

- (1) Tan: şaşırma.
(2) Dolu: kadeh.
(3) Us: akıl. Us yetip: akıl erip.
(4) Kavil: söz.

Dönem dolaşam ben gurbet illeri
Saçuma doladım ben ak telleri
Dostun bahçesinde açan gülleri
Bir sabah yâr gelip dermeyesiyi

Karac'oğlan der ki sen de ben gibi
İkimiz de bir tepede gün gibi
Yar eline kına yakmış kan gibi
Boyasın yâreme sürmeyesiyi (1)

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Ala gözlerine sürmeler çekmiş
Taramış zülfünü dökmüş bir yana
Salvermiş ince belin üstüne

Bir hoş bir hoş durur eda naz gibi
Arkasında saçı tel tel saz gibi
Has bahçe içinde top nergis gibi
Karalar mı geydin alın üstüne

Elma elma yanakları al gibi
Boyu uzar gider servi dal gibi
Seherde açılan gonca gül gibi
Sandım kan damlamış karın üstüne

(1) Boyasın: boyasını yerine.

Çıka çıka çıktım yoluna vardım
Verdiği çevreyi koluma sardım
Uğrunda ölümü gözüme aldım
Divanına durdum yolun üstüne

Çekiverdim gücün gücün içine
Al karanfil takmış sümbül saçına
Ömrümü koymuşum ferman bacına (1)
Yârim sultan olmuş ilin üstüne

Yiğidin iyisin neden bileyim
Yüzü güleç kendi yaman olmalı
Kasavet serine çöktüğü zaman
Gönlünün gamını alan olmalı

Benim sözüm yiğit olan yiğide
Yiğit olan muntazırdır öğüde
Ben yiğit isterim fırka dağıda
Yiğidin başında duman olmalı

Yiğit olan yiğit kurt gibi bakar
Düşmanı görünce ayağa kalkar
Kapar mızrağını meydana çıkar
Yiğidin ardında duran olmalı

Sâfi güzel olan şol bazı kötü (2)
Yiğidin densizi ey'olmaz zâtı
Gayet durgun ister silâhı atı
Yiğit el çekmeyip viran olmalı

(1) Bac: vergi.

(2) Şol: şu.

Karac'oğlan der ki çile çekilmez
 Hazan tarlalara sümbül ekilmez
 Yüz yalancı ile başa çıkılmaz
 İçinden sıdk ile yanan olmalı

20

Yeşil başlı gövel ördek (1)
 Uçar gider göle karşı
 Eğricesin tel tel etmiş (2)
 Döker gider yâre karşı

Telli turnam sökün gelir
 İnci mercan yükün gelir
 Elvan elvan kokun gelir
 Yâr oturmuş yeke karşı

Şahinim var bazlarım var
 Tel alışkın sazlarım var (3)
 Yâre gizli sözlerim var
 Diyemiyom ile karşı

Fanı Korac'oğlan Fanı
 Veren alır tatlı canı
 Yakışmazsa öldür beni
 Yeşil bağla ala karşı

- (1) Gövel ördek: yaban ördeği.
 (2) Eğrice: saç örgüsü.
 (3) Alışkın: düzgün, muntazam.

21

Hey ağalar kış m'olacak
 Dağlar dumanlı dumanlı
 İkicikli yar sevenin
 Başı gümanlı gümanlı

Ben seni severim çoktan
 Kaşın yay kirpiğin oktan
 Yar kervanı gelir şarktan
 Aslı Yemen'li Yemen'li

Karac'oğlan der erenler
 Cemaatta söz bilenler
 Kitap yazdığın sezenler (1)
 Ölür imanlı imanlı

22

Yürü behey Bulgar dağı
 Senden yüce dağ olma mı?
 Sen yaylanın güzelisin
 Yanakların ağ olma mı (2)

Bulgar dağı iki çatal
 Arasında güller biter
 Bir yiğide bir yar yeter
 İki seven del'olma mı

- (1) Kitap yazdığım: kitabın yazdığımı.
 (2) Ağ: Ak.

Bulgar dağı p re p re (1)
Kim'al geyer kimi kare (2)
Sel m eylen nazlı y re
Ayrılanlar bir olma mı

Karac'oğlan seni gördüm
Düşümü hayıra yordum
Bugün güzellere sordum
G zellere kul olma mı

23

Ala g zli nazlı dilber
Halimden haberin var mı
Seni eller ahyorlar
Zulümden haberin var mı

Güzeller yola d z ld 
Aşıkın bağrı ezildi
Y r  kemerin üzüldü
Belinden haberin var mı

Atlılar yurdu aşıyor
B deler doldu taşıyor
Yavru turuncun düşüyor
Koynundan haberin var mı

Karac'oğlan budur h lim
Nevlemeli dünya malın
Binboğa'dır benim ilim
İlimden haberin var mı

(1) P re p re: parça parça.

(2) Kim'al geyer: kimi al giyer.

24

Sabahleyin tan yüzüne
S rmeler çekmiş gözüne
İk'elin almış yüzüne
Güler nazlanı nazlanı

Dostun bahçesine girdim
Tomurcuk g llerin derdim
El bağlayıp sel m verdim
Aış nazlanı nazlanı

Karac'oğlan der merdane
Güzel içinde bir dane
Zul f n dökmüş gerdane
Tatar nazlanı nazlanı

25

Annacımdan gelen güzel (1)
Eğri bağlar başlarını
K st nse gel barışalım
Sil gözünün yaşlarını

Evlerinin  n  kuyu
Kuyudan ahırlar suyu
Çok k  ks n daha b y 
Hesap ettim yaşlarını

Karaahda g l bitmez
Karga bülbül olup  tmez
Gündüz hayalimden gitmez
Böler gece düşlerimi

(1) Anna: karşı.

Karac'oğlan işlerini
Bağışlarım suçlarımı
Kız gezecek yollarını
Ayıklayım taşlarını

26

Yazın evvel baharında
Teferrüde gör almayı (1)
Yel esin yere düşmeden
Budağında kır almayı

Almanın budağı ağlar
Gözyaşı durmayıp çağlar
Beyler Paşalar Ağalar
Diz üstüne kor almayı

Mevlâm öğmiş de yaratmış
Mor menevşe boynun eğmiş
Yavrumun elleri değmiş
Al yüzüne sür almayı

Perişan gönlüm perişan
Almadır aşığı nişan
Alma'sız yâre kavuşan
Ah eder anar almayı

Karac'oğlan kaynar coşar
Aşk dalgası boydan aşar
Bir kötüye yolu düşer
Kadrin bilmez yer almayı

(1) Teferrüc: eğlence için gezmeğe çıkma. Alma: elma.

27

Bâdı saba selâm eyle o yâre
Pek göresim geldi illerimizi
Gönül arzu çeker amma ne çare
Nideyim tutan var yollarımızı

Acem şahı bize nâme gönderdi
Gam leşkerin üstümüze dânderdi (1)
Zâlim felek bizi yaktı yandırdı
Savurdu havaya küllerimizi

Yüküm gamdır gam alırım satarım
Pervaneler gibi yanar tüterim
Kıyâmette yakasını tutarım
Vermesin hoyrata güllerimizi (2)

Karac'oğlan der ki, gümanım yoktur (3)
Gayrı rakiplere amanım yoktur (4)
Sılaya varmağa dermanım yoktur
Nazım beklemesin yollarımızı

28

Yârim güllün diken olmuş
Budanmayı budanmayı
Tel tel olmuş zülûflerin
Taranmayı taranmayı

(1) Leşker: asker.

(2) Hoyrat: kaba (adam).

(3) Güman: güphe, işkil.

(4) Gayrı: artık. Aman: emniyet, inanma.

Sevdiğim bağın dallanmış
Dalında bülbül eğlenmiş
Şeftalilerin ballanmış
Sorulmayı sorulmayı (1)

Sevdiğim bahçen güllenmiş
Sararmış gülün kocalmış
Sayalı belin incelmış (2)
Sarılmayı sarılmayı

Karac'oğlan der durağmış
Sevdiğim benden ırağmış
Arada engel türemiş
Görülmeyi görülmeyi

Yüce dağ başında duran güzeller
Ne paylaşırınız kar gibi gibi
Sizin sevdanıza düştüm düşeli
Yanıyor yüreğim kor gibi gibi

Ak eline al kınalar yakarsın
Mor beliğin kuluncuna dökersin (3)
Kaş altından melil-melil bakarsın
Azıcık ta gönlüm var gibi gibi

- (1) Sorulmayı sorulmayı: emilmiye emilmiye.
(2) Saya: bir cins kabaca çuha, bez parçası.
(3) Belik: saç örgüsü: Kulunç: omuz.

Bülbülün figanı şol gonce güle
Sineme vurdular bir azgın yâre
Çaldım çırnağımı getirdim ele (1)
Çekinme sevdiğim tor gibi gibi (2)

Her gelip geçeni âşık sanarsın
Âşık olsan ateşime yanarsın
Her ne desem yüzün öte dönersin
Bir başka sevdiğin var gibi gibi

Karac'oğlan der ki ya ben n'iderim
İkrar verdim ikrarımı güderim (3)
Sabah bir gün burda kalmaz giderim
Gel gitme sevdiğim der gibi gibi

Ala gözlü benli dilber
Sen d'olasın benim gibi (4)
Zülfün sökük boynun bükkük
Sen d'olasın benim gibi

Bahçende güller bitmesin
Dalında bülbül ötmesin
Kapından cerrah gitmesin
Sen d'olasın benim gibi

- (1) Çalmak: vurmak, batırmak. Çırnak: tırnak.
(2) Tor: acemi, alışmamış, toy.
(3) İkrar: söz, taahhüt.
(4) Sen d'olasın: sen de olası.